

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи**

**Методичні вказівки до
написання кваліфікаційної роботи
магістерського рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
ОПШ «Педагогіка вищої школи»**

Слов'янськ – 2021

Рецензенти:

- Набока О.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;
- Топольник Я.В.** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

М 54 Методичні вказівки до написання кваліфікаційної роботи магістерського рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, ОПП «Педагогіка вищої школи» / Уклад.: Е. А. Панасенко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 61 с.

Методичні вказівки є методичним супроводом науково-дослідної роботи магістрантів і спрямовані на ознайомлення здобувачів вищої освіти магістерського рівня з правилами написання та оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.

Призначені для здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, ОПП «Педагогіка вищої школи».

Друкується за рішенням Вченої ради
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол №2 від 06.09.2021 р.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	5
1.1. Етапи виконання магістерської роботи	5
1.2. Призначення, функції та обов'язки наукового керівника.....	8
1.3. Обов'язки здобувача вищої освіти у процесі виконання наукового дослідження.....	10
1.4. Вибір і затвердження теми магістерської роботи	11
1.5. Складання завдань кваліфікаційної роботи та плану-графіку виконання магістерської роботи.....	12
1.6. Бібліографічний пошук літературних джерел.....	13
2. КОМПОЗИЦІЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	16
2.1. Структура магістерської роботи.....	16
2.2. Зміст.....	17
2.3. Вступ.....	17
2.4. Основна частина.....	24
2.5. Висновки	28
2.6. Список використаних джерел	29
2.7. Додатки	30
3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	31
3.1. Правила оформлення магістерської роботи	31
3.2. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	33
3.3. Ілюстрації, таблиці.....	34
3.4. Посилання й цитування	35
3.5. Список використаних джерел	36
3.6. Додатки	38
4. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	40
4.1. Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи.....	40
4.2. Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу	40
4.3. Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності	41
4.4. Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження	44
4.5. Захист магістерської роботи	45
4.6. Оцінювання магістерської роботи.....	46
5. ДОДАТКИ.....	49
Додаток А. Тематика магістерських робіт.....	49
Додаток Б. Зразок заяви здобувача вищої освіти для затвердження теми та керівника магістерського дослідження	52

Додаток В. Завдання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти.....	53
Додаток Д. План-графік виконання кваліфікаційної роботи.....	55
Додаток Е. Зразок титульного аркуша магістерської роботи.....	56
Додаток Ж. Зразок структури роботи	57
Додаток З. Зразок оформлення бібліографічного опису.....	58
Додаток К. Відгук наукового керівника	60
Додаток Л. Рецензія на магістерську роботу.....	61

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Ступінь присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Магістерська робота – самостійно виконана науково-дослідницька кваліфікаційна праця, головною метою і змістом якої є наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки. Магістерська робота підтверджує рівень теоретичної, загальнонаукової та професійної підготовки автора, його вміння застосовувати одержані знання під час вирішення професійно-орієнтованих завдань і здатність до самостійної діяльності. Магістерська робота має узагальнюючий характер та є самостійною індивідуальною кваліфікаційною роботою з елементами дослідництва та інновацій, яка виступає підсумком теоретичних знань та практичних навичок нормативної та вибіркової складових освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Виконання магістерської роботи та її публічний захист дозволяє авторові продемонструвати науково-дослідницькі компетенції, рівень своєї наукової кваліфікації на основі ґрунтовного теоретичного та експериментального дослідження, уміння самостійно проводити науковий пошук, визначати і розв'язувати наукові завдання в межах своєї професійної підготовки. Написання науково-дослідницької магістерської роботи передбачає:

- обґрунтування актуальності теми відповідно до сучасного рівня розвитку науки і практики;
- застосування загальнонаукових методів наукового пізнання та сучасних

методів педагогічного дослідження;

- визначення наукових суперечностей, які є запорукою формування концептуально нових ідей;
- вміння аналізувати факти, явища та процеси з різних наукових позицій через всебічний аналіз і критичну оцінку;
- використання елементів наукової творчості у представленні новизни дослідження, його теоретичної та практичної значущості;
- формулювання авторських наукових положень, перевірка яких відбувається у процесі дослідно-експериментальної роботи;
- розробку інноваційних пропозицій та практичних (методичних) рекомендацій щодо їх впровадження;
- вміння презентувати результати власного наукового дослідження.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р., Закону України «Про авторське право та суміжні права», Положення про кваліфікаційні роботи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет», Положення про організацію освітнього процесу у «ДДПУ», Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ», Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, затвердженої Вченою Радою ДВНЗ «ДДПУ» від 28 серпня 2021 р. та інших нормативних документів.

Методичні вказівки роз'яснюють порядок і вимоги щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.

1. ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1.1. Етапи виконання магістерської роботи

Вимоги до магістерської роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження відповідно до сучасних досягнень науки та змісту освітньої програми спеціальності;
- сформованість об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- складений план дослідження;
- проведення бібліографічного пошуку; дослідження нормативно-правової бази із означеної проблеми;
- всебічний теоретичний аналіз інформації спрямований на розкриття предмета дослідження, реалізацію мети і завдань дослідження;
- прикладний характер дослідження та комплексне представлення результатів;
- підбір і використання сучасних методів наукового дослідження для розкриття проблематики предмета дослідження;
- творчий підхід до наукового пошуку з проблеми дослідження;
- конструктивне поєднання теоретичної (теоретико-методологічної) та емпіричної (експериментальної) частин з дотриманням логіки дослідження;
- висновки роботи повинні бути систематизовані та обґрунтовані;
- дослідження апробується у матеріалах тез конференцій (не менше 2-ох) та наукових публікаціях;
- оформлення роботи повинно відповідати встановленим вимогам та містити усі необхідні супровідні документи (відгук наукового керівника, дві рецензії, довідку про перевірку на плагіат, електронну версію роботи на компакт-диску).
- робота оформляється в одному екземплярі і не тиражується;
- робота виконується українською мовою; оформляється граматично і стилістично правильно, з дотриманням наукового стилю;
- дослідження виконується та презентується самостійно магістром.

Програма проведення магістерського дослідження передбачає *три етапи* (початкову, основну, завершальну) відповідно до кроків наукового пошуку:

- 1) етап підготовки;
- 2) етап виконання;
- 3) етап завершення;
- 4) захист магістерської роботи.

До їх складу відносять роботи, які передбачають такий **алгоритм виконання**:

1. Ознайомлення з переліком тем магістерських робіт, рекомендованих кафедрою педагогіки вищої школи, і здійснення вибору власної теми (див. Додаток А).

2. Консультація з науковим керівником за умови власного бачення формулювання теми чи її коректування відповідно до професійної діяльності та інтересів магістра.

3. Написання магістром персональної заяви щодо вибору теми магістерської роботи та затвердження її на засіданні кафедри педагогіки вищої школи (див. Додаток Б).

4. Ознайомлення магістрів із вимогами щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.

5. Затвердження на засіданні кафедри педагогіки вищої школи і Вченою радою факультету педагогічної освіти теми магістерської роботи, закріпленої за магістром, та призначення наукового керівника.

6. Складання плану магістерської роботи та завдань дослідження з обов'язковим встановленням науковим керівником плану-графіку написання роботи (із зазначенням термінів виконання її окремих складових) (див. Додаток В та Додаток Д).

7. Пошук і первинне опрацювання магістром літературних джерел. Укладання бібліографії.

8. Формулювання магістром разом з науковим керівником науково-категоріального апарату (об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; вибір

методів дослідження) та корегування (за необхідності) плану магістерської роботи.

9. Повторне здійснення літературного огляду та узагальнення його в теоретичній частині дослідження.

10. Представлення теоретичної частини дослідження на огляд науковому керівнику.

11. Усунення недоліків після правок наукового керівника та формування тексту теоретичної частини магістерської роботи.

12. Проектування практичної частини дослідження, що передбачає вибір (або розроблення) та обґрунтування відповідних методик.

13. Проведення емпіричного дослідження (анкетування, тестування, педагогічного експерименту тощо), виконання розрахунків, аналіз та інтерпретація результатів, обґрунтування тенденцій і закономірностей, виявлення зв'язків за предметом дослідження.

14. Інтерпретація результатів емпіричного дослідження та представлення їх у дослідницькій (експериментальній) частині роботи.

15. Апробація матеріалів магістерського дослідження (обов'язкова публікація тез доповіді на наукових конференціях або наукової статті у фаховому виданні України (інших країн)).

16. Узагальнення висновків роботи відповідно до завдань дослідження.

17. Оформлення магістерської роботи відповідно до вимог та подання її на ознайомлення науковому керівникові.

18. Доопрацювання тексту роботи з урахуванням зауважень наукового керівника.

19. Представлення магістерської роботи на кафедрі для попереднього розгляду.

20. Складання тексту доповіді (виступу) й підготовка презентації дослідження.

21. Попередній захист магістерської роботи на кафедрі педагогіки вищої школи і отримання рекомендацій про допуск її до захисту в екзаменаційній

комісії.

22. Остаточне редагування магістерської роботи відповідно до зауважень.

23. Перевірка магістерської роботи на академічний плагіат із формулюванням довідки.

24. Подання магістерської роботи науковому керівнику на письмовий відгук.

25. Подання магістерської роботи двом викладачам закладу вищої освіти на рецензування.

26. Подання магістерської роботи на кафедру педагогіки вищої школи у друкованому та електронному вигляді.

27. Підготовка до публічного захисту (написання доповіді, аналіз і підготовка відповіді на зауваження рецензента; оформлення презентації).

28. Захист магістерської роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

1.2. Призначення, функції та обов'язки наукового керівника

Науковими керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри педагогіки вищої школи, які мають науковий ступінь і спеціалізуються на проблематиці, що відповідає спрямованості та темі роботи. Керівники затверджуються рішенням засідання кафедри та Вченою радою факультету гуманітарної та економічної освіти під час затвердження тем магістерських робіт.

Метою наукового керівництва під час виконання магістерської роботи є здійснення консультування та контролювання за якістю дослідження. Головними формами наукового керівництва є консультації, під час яких він повинен дотримуватись низки зобов'язань.

Головні обов'язки наукового керівника магістерської роботи:

- допомагати здобувачу вищої освіти у конкретизації теми, укладанні завдань, плану-графіку та структуруванні змісту магістерської роботи, формулюванні об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження;
- консультувати щодо дотримання вимог до виконання магістерського дослідження;

- укласти завдання та план-графік виконання магістерської роботи, погодити його з магістром, контролювати дотримання його виконання;
- зорієнтувати здобувача вищої освіти в огляді та доборі нормативно-правових, наукових (монографії, дисертації, фахові періодичні видання, підручники, навчальні посібники, науково-методичні матеріали тощо) та інформаційних джерел;
- допомогти у виборі методики проведення дослідження;
- надавати консультації щодо порядку виконання, змісту та оформлення магістерської роботи;
- контролювати хід виконання роботи поетапно та загалом і звітувати на засіданнях кафедри про ступінь готовності магістерської роботи (якщо магістр не дотримується календарного плану виконання магістерської роботи, зокрема, не з'являється на консультації до наукового керівника та не спілкується з ним, керівник зобов'язаний винести цю інформацію на засідання кафедри);
- сприяти участі магістрів у наукових конференціях і консультувати під час підготовки наукової публікації за результатами дослідження;
- провести перевірку готової магістерської роботи на відповідність установленим вимогам;
- надати рекомендації щодо підготовки до захисту магістерської роботи (виступ, презентація);
- рекомендувати (чи не рекомендувати) магістерську роботу на кафедральному (попередньому) захисті до публічного захисту;
- підготувати письмовий відгук про магістерську роботу та оцінити якість виконання відповідно до критеріїв, які висуваються до неї;
- контролювати подання магістерської роботи на рецензування до інших викладачів;
- взяти участь у роботі засідання ЕК під час захисту здобувачами вищої освіти магістерських робіт, наукове керівництво якими він здійснював.

1.3.Обов'язки здобувача вищої освіти у процесі виконання наукового дослідження

Здобувач вищої освіти самостійно виконує магістерську роботу та несе відповідальність за сформовані результати дослідження. У процесі виконання магістерської роботи здобувач вищої освіти **зобов'язаний**:

- обрати тему магістерської роботи у відведені терміни та закріпити на підставі особистої заяви на ім'я завідувача кафедрою;
- скласти разом з науковим керівником календарний план щодо виконання магістерської роботи та дотримуватися строків її виконання, передбачених у графіку;
- сформулювати разом з науковим керівником науково-категоріальний апарат (об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження) та структурувати зміст роботи;
- зібрати, проаналізувати та систематизувати наукові джерела, які доцільно використати при виконанні магістерської роботи;
- спланувати та здійснити емпіричне дослідження (анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо), проаналізувати та інтерпретувати його результати;
- брати участь у наукових конференціях, результати дослідження друкувати у матеріалах конференцій, заздалегідь узгодивши текст з науковим керівником;
- відповідно до встановлених термінів плана-графіка подавати на перевірку науковому керівнику окремі розділи та кінцевий варіант магістерської роботи;
- враховувати зауваження наукового керівника та вносити правки у текст роботи;
- оформити роботу відповідно встановленим вимогам, зазначеним у методичних рекомендаціях;
- забезпечити перевірку магістерської роботи на академічний плагіат та отримати довідку про відсоток авторського тексту в роботі;
- отримати письмовий відгук від наукового керівника на роботу;

- подати магістерську роботу на рецензування та отримати висновок двох рецензентів;
- подати готову магістерську роботу на кафедру педагогіки вищої школи не пізніше, ніж за 2 тижні до захисту в екзаменаційній комісії;
- захистити магістерську роботу (попередній (кафедральний) захист; перед державною екзаменаційною комісією).

1.4. Вибір і затвердження теми магістерської роботи

На початку магістерської підготовки проводиться вибір здобувачем вищої освіти теми магістерської роботи. Напрями дослідження і тематика магістерських робіт визначається заздалегідь кафедрою педагогіки вищої школи відповідно до освітньої програми спеціальності, актуальності наукової проблематики, наукових інтересів і напрямів науково-дослідної діяльності викладачів (див. Додаток А). Здобувач вищої освіти має право самостійно формулювати тему, що відповідає його науковим інтересам, обґрунтувавши доцільність її розроблення.

Підставою для закріплення теми магістерської роботи за здобувачем вищої освіти є заява на ім'я завідувача кафедри (див. Додаток Б). Тема магістерської, як і науковий керівник, затверджуються на засіданні кафедри педагогіки вищої школи. За однією темою може бути захищена лише одна магістерська робота. Уточнення у формулюванні теми допускається за умови узгодження з науковим керівником, повторного написання заяви і письмового обґрунтування пояснення про відповідні зміни, погодження із завідувачем кафедри та рішенням засідання кафедри із внесенням відповідних змін до протоколу. Допустимі терміни для проведення змін повинні відбутися не пізніше, ніж за 6 місяців до захисту магістерської роботи.

Вибір теми магістерської роботи є першочерговим та ключовим кроком в результативності всього дослідження. Вибираючи тему магістерської роботи, слід урахувувати актуальність, новизну, науково-матеріальну базу для виконання дослідження, можливість отримання й опрацювання

експериментального матеріалу, власний науковий інтерес, науково-дослідний (участь у наукових конференціях, олімпіадах) чи науково-методичний досвід, творчий потенціал, особисту мотивацію, психологічну готовність і налаштованість для здійснення наукового пошуку тощо.

При розробці та виборі тематики кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти слід враховувати, що магістерська робота може мати як дослідницький характер, так й історико-педагогічний.

1.5. Складання завдань кваліфікаційної роботи та плану-графіку виконання магістерської роботи

Після вибору і затвердження теми магістрант разом із своїм науковим керівником складає перелік завдань (див. Додаток В) та план-графік, який можна вважати наочною схемою дослідження (див. Додаток Д).

План-графік виконання магістерської роботи передбачає визначення головних етапів виконання роботи із чітко визначеними реальними термінами виконання завдань, формами звітності та відмітку наукового керівника про результат виконання. Такий алгоритмізований план формує покрокові дії організації процесу підготовки магістерської роботи. План-графік підлягає змінам за двостороннім погодженням між науковим керівником і магістрантом. Оригінал затвердженого плану-графіку залишається у здобувача вищої освіти, а його копія – у наукового керівника. Недотримання термінів виконання зі сторони магістранта та систематичне відхилення від календарного плану є підставою для керівника щодо винесення на засідання кафедри означеної проблеми. Хід підготовки написання магістерських робіт здобувачами вищої освіти періодично розглядається на засіданнях кафедри.

Композиція магістерського дослідження має необхідні структурні елементи (зміст, вступ, 2 розділи з відповідною кількістю підрозділів до кожного з них, висновки, список використаних джерел, додатки). На цьому етапі важливе визначення вихідних даних магістерського дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання); назву та зміст розділів та параграфів. Такий план,

відповідно до виконання роботи, зазвичай, уточнюється, а інколи змінюється після детальнішого вивчення предмету дослідження. Відповідно до теми, характеру матеріалу, методів дослідження магістрант може використати такі принципи до складання плану: хронологічний (розвиток процесу чи явищ у часі); проблемний (тематичний).

1.6. Бібліографічний пошук літературних джерел

Підбір літератури для роботи над магістерським дослідженням слід розпочинати одразу після затвердження теми. Результат бібліографічного пошуку літературних джерел презентується у систематизованому списку бібліографії за темою магістерської роботи, який згодом буде доповнюватися та уточнюватися. Пошук та аналіз інформації про стан розробки проблеми передбачає бібліографічний збір, історіографічне опрацювання та дослідження вихідних джерел – документів і матеріалів.

Створюючи бібліографічний перелік літературних джерел магістр повинен звернутися до предметно-тематичних каталогів і бібліографічних довідників у бібліотеках, а також використовувати систему Internet-ресурсів. Огляд слід розпочинати з документів (законодавчих, нормативно-правових, статистичних, аналітичних звітів та ін.), вивчати наукову літературу (монографії, статті в часописах і збірниках наукових праць, матеріали наукових конференцій, автореферати, тексти дисертацій), результати соціологічних досліджень тощо.

У складанні бібліографії та зборі фактичного матеріалу рекомендовано дотримуватись загальних правил:

- 1) збір теоретичної інформації ведеться ретроспективно (від сучасних джерел до більш старих);
- 2) пошук найновіших напрямків сучасних досліджень слід розпочинати з періодичних видань та Інтернет-ресурсів; вибірку у періодиці слід здійснювати за останніх 5–10 років;
- 3) критичний огляд літератури необхідно здійснювати з дослідження

головних питань, переходячи до супровідного матеріалу; відповідно, використавши спочатку фундаментальну літературу (навчальна література, монографії, наукові статті), а далі – прикладну; перевагу надавати першоджерелам; зосереджуватись на думці авторів, які мають авторитет у даній галузі;

4) в огляді літератури доцільно звернутись до досліджень із суміжних галузей означеної проблеми – філософії, психології, соціології, менеджменту;

5) здійснюючи нотатки, слід враховувати, що не вся інформація увійде до тексту роботи як запозичений матеріал (зрештою, велика кількість цитат представляє слабку авторську позицію), деяка опосередковано буде спонукати до формування власних наукових ідей;

б) для оперативного пошуку інформації, пов'язаної з темою дослідження, необхідно дотримуватися впорядкування картотеки/списку літературних джерел; одержану інформацію слід систематизувати за головними розділами магістерської роботи (електронні файли за тематикою; тематичні папки з друкowanими матеріалами на паперових носіях тощо);

7) здійснюючи виписки з літературних джерел слід подбати про коректність посилань у процесі написання роботи (автор, назва статті чи книги, видання, рік, том, номер, сторінка), що згодом спростить формування кінцевого списку використаних джерел та гарантує відсутність плагіату;

8) кінцевим етапом аналізу наукової літератури є констатація стану вивченості і розробленості відповідної проблеми, аналітична оцінка перспектив дослідження.

Етапи роботи над науковими публікаціями:

- 1) загальне ознайомлення з роботою за її змістом;
- 2) побіжний перегляд усього тексту;
- 3) послідовне читання матеріалу;
- 4) вибіркове читання будь-якої частини публікації;
- 5) виписування матеріалів, що становлять особливий інтерес;
- б) критичне оцінювання;

7) редагування занотованого фрагменту тексту майбутньої роботи.

Оперативність та якісний системний бібліографічний пошук забезпечується ступенем інформованості магістра в досліджуваній галузі, а критерієм оцінки – вміння практичного застосування в магістерській роботі прочитаного в літературі, критична оцінка відібраних фактів.

Для пошуку інформації з питань освіти рекомендовано використовувати офіційні сайти:

- 1) www.rada.gov.ua – Верховна Рада України;
- 2) www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України;
- 3) www.nbu.gov.ua – Національна наукова бібліотека України ім. В. І. Вернадського;
- 4) www.naps.gov.ua – Національна академія педагогічних наук України.

2. КОМПОЗИЦІЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

2.1. Структура магістерської роботи

Оскільки магістерська робота є кваліфікаційною науковою працею, її оцінюють не лише з точки зору теоретичної наукової значущості, актуальності теми, прикладного значення отриманих результатів, а й за рівнем її загальнометодологічної підготовки, яка передусім виявляється в її композиції.

Структура (композиція) магістерської роботи відображає послідовний зв'язок довідкових та змістових частин дослідження. Назви структурних компонентів мають бути науково правильно та філологічно грамотно сформульованими, відповідати темі та предмету дослідження. Оскільки структура роботи передає логічний зв'язок наукового дослідження, то зміст розділів та підрозділів повинні відповідати логічним переходам; теоретичні твердження попереднього розділу повинні бути передумовою для наступного. Виклад матеріалу у структурних частинах повинен бути рівномірний і пропорційний (обсяг одного параграфу не повинен перевищувати 50% загального обсягу тексту; вступ і висновок менші від розділів; розділи між собою однакові).

Канонізованої структури магістерської роботи немає, усе залежить від особливостей дослідження. Проте є низка традиційних структурних компонентів:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (розділи магістерської роботи: перший розділ – теоретичний; другий розділ – дослідно-експериментальний відповідно до предмету дослідження та головних завдань);
- висновки;
- список використаних джерел;

- додатки (у разі потреби).

Обсяг основного тексту магістерської роботи складає не менше **60 сторінок**, але не має перевищувати **75 сторінок** друкованого тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

2.2. Зміст

Зміст магістерської роботи наводиться на початку роботи і передає структуру дослідження. Він містить назви всіх структурних елементів (перелік умовних позначень, вступ, розділи і підрозділи, висновки, додатки, список використаних джерел та ін.), заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Заголовки у змісті повинні точно повторювати заголовки у тексті, і скорочення їх не допускаються.

Заголовки однакових ступенів рубрикації тексту необхідно розміщувати один під одним. Заголовки кожного подальшого ступеня зміщені вправо по відношенню до заголовків попереднього рівня на абзацний відступ (п'ять знаків). Усі заголовки пишуться маленькими літерами з першої великої, крапка в кінці заголовка не ставиться. Останнє слово кожного заголовка з'єднується крапками із номером сторінки, яка йому відповідає.

Зміст зручно оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один із яких містить назви розділів, підрозділів, а інший – нумерацію сторінок; зовнішні межі (рамки) таблиці не відображають.

Приклад змісту наведено у Додатку Ж.

2.3. Вступ

Вступ – структурний компонент магістерської роботи, у якому розкривається сутність і стан (теоретична і практична складові) досліджуваної проблеми, її значущість, формується бачення наукового пошуку та міститься науково-категоріальний апарат (кваліфікаційні характеристики) наукового дослідження. Текст вступу повинен мати науково-реферативний характер.

Обсяг вступу становить 5 сторінок.

Компоненти «Вступу»:

- 1) актуальність дослідження;
- 2) об'єкт дослідження;
- 3) предмет дослідження;
- 4) мета дослідження;
- 5) завдання дослідження;
- 6) гіпотеза дослідження (за умови проведення експерименту);
- 7) методи дослідження;
- 8) експериментальна база дослідження (за умови проведення експерименту);
- 9) наукова новизна;
- 10) практичне значення;
- 11) апробація результатів дослідження;
- 12) структура магістерської роботи.

Актуальність дослідження. Актуальність наукового дослідження – це його відповідність сучасним потребам науки і практики. Обґрунтування визначеності актуальності проблеми дослідження передбачає отримання результатів, які сприятимуть вирішенню визначених практичних завдань або сприятимуть усуненню теоретичних суперечностей у галузі досліджуваної проблеми. Висвітлення ступеня важливості та актуальності дослідження слід здійснювати шляхом критичного аналізу, порівняння з відомим вирішенням проблеми, визначення суперечностей.

Рекомендована схема представлення актуальності наукового дослідження:

- 1) формування оцінки існуючого стану предмета дослідження із встановленням суперечностей;
- 2) оцінка стану розв'язання досліджуваної проблеми у законодавчій та нормативно-правовій базі;
- 3) стан і ступінь розробленості наукового дослідження у вітчизняній та зарубіжній спеціальній літературі (визначення тих науковців, які проводили

дослідження у даній проблематиці);

4) підбиття підсумків (резюме) про недостатню розробленість аспекту проблеми, що зумовило вибір теми дослідження; сформованість наукової проблеми, виявлення невідомих аспектів теми дослідження та необхідність проведення дослідження на зазначену тему.

Висвітлення актуальності дослідження не повинне бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми.

Заголовок «Актуальність дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Об'єкт дослідження. Об'єкт дослідження – це явище (предмет або процес), що є причиною проблемної ситуації, яка обирається для вивчення. Це та частина практики або наукового знання (за умови теоретичного дослідження), яка обрана для вивчення. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі певної науки або процесу і не виходити за їх межі.

Предмет дослідження. Предмет дослідження – це той аспект об'єкта дослідження, який розглядається в магістерській роботі і визначає тему.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне й часткове. Один і той же об'єкт може служити предметом різних досліджень. Якщо об'єкт дослідження відповідає на запитання «Що розглядається?», то предмет дослідження вказує на аспекти розгляду, спосіб вивчення об'єкта дослідження, нові відношення, властивості, функції об'єкта (за авторським поглядом С. У. Гончаренка, Л. В. Артемової, Г. В. Беленької).

Заголовки «Об'єкт дослідження» і «Предмет дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Мета дослідження. Мета наукового дослідження – це авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт та предмет дослідження. Формулювання мети дослідження спрямоване на кінцевий результат, який має одержати дослідник у науковій діяльності. Отже, мета – це те, що ми хочемо отримати при проведенні дослідження, ціль, яку ми перед собою ставимо. Мета передбачає відповідь на запитання «Що бажає одержати дослідник і яким має

бути цей результат?» Із формулювання мети має бути зрозуміло: що досліджується; для чого досліджується; яким шляхом досягається результат.

Мета дослідження визначає його завдання.

Завдання дослідження. Завдання дослідження – це деталізований перелік дій, які повинні бути проведені в ході наукового дослідження з метою реалізації його мети. Виконання всіх поставлених завдань у підсумку повинно забезпечити досягнення кінцевої мети дослідження. Перелік завдань може визначатися як тематичною, так і логічною послідовністю, зумовленою внутрішньою логікою дослідницького процесу.

У магістерській роботі формулюють не більше 5 завдань.

Реалізація завдань дослідження повинна відобразитися у висновках.

Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: «проаналізувати», «розглянути», «дослідити», «визначити», «виявити», «з'ясувати», «оцінити», «описати», «обґрунтувати», «запропонувати», «розробити», «удосконалити», «оптимізувати», «узагальнити», «розробити рекомендації», «запропонувати».

Заголовки «Мета дослідження» і «Завдання дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Гіпотеза дослідження. Наукова гіпотеза – це твердження, що містить припущення щодо рішення, яке стоїть перед дослідником певної наукової проблеми. Гіпотеза – це головна ідея можливого рішення. Формулювання гіпотези починається ще під час роздумів над темою і метою дослідження. Дослідник робить припущення про те, яким чином він прагне досягти поставленої мети. При цьому мають бути чітко визначені положення, які потребують доведення і захисту (експериментальної перевірки).

Гіпотеза дослідження формується за умови проведення експерименту (констатувального і формувального).

Заголовок «Гіпотеза дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Методи дослідження. Метод наукового дослідження – це шлях

наукового дослідження або спосіб пізнання будь-якої реальності. Методи дослідження, як інструмент у відборі фактичного матеріалу, обираються відповідно до особливостей поставленої мети та специфіки завдань магістерської роботи. Вибір методів не є довільним, а визначається особливостями змісту проблем і можливостями її дослідження.

Класифікація головних методів наукового дослідження:

1) *за рівнем методологічного аналізу:*

- загальнонаукові;
- методи сходження від абстрактного до конкретного, діалектичні методи, методи суміжних галузей науки, методи окремих галузей науки;

2) *за видами дослідження:*

- емпіричні (спостереження, експеримент, тестування, моделювання);
- теоретичні (аналогія, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення; логічні та історичні методи);
- метатеоретичні (методи системного і комплексного аналізу, термінологічний підхід, періодизація);

3) *за сферою застосування методів:*

- організаційні (порівняльний, лонгітюдний, комплексний);
- емпіричні (спостереження, опитувальні, діагностичні, експериментальні, праксометричні);
- методи обробки даних:
 - ✓ кількісні (кореляційний аналіз, факторний аналіз, регресивний аналіз, дисперсійний аналіз, кластерний аналіз);
 - ✓ якісні (класифікація, диференціація, категоризація).
 - ✓ Наукове дослідження відбувається на *двох рівнях*:

1) емпіричному (здійснюється процес накопичення фактів – збирання науково-практичної інформації);

2) теоретичному (здійснюється узагальнення знань – обробка зібраних фактів).

Відповідно, загальні методи пізнання умовно поділяють на три групи:

1) *методи емпіричного дослідження* (спостереження, порівняння, експеримент);

2) *методи теоретичного дослідження* (ідеалізація, формалізація, логічні й історичні методи);

3) *методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях* (абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання).

Вибір точних і правильних методів дослідження забезпечить успішне виконання магістерської роботи.

Заголовок «Методи дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Експериментальна база дослідження. За умови проведення експерименту у вступі зазначають експериментальну базу дослідження. При цьому вказується заклад освіти, в якому проводився експеримент (заклад вищої освіти, заклад дошкільної освіти тощо) та учасники (кількість осіб, інших важливих (за потребою) для дослідження особливостей) експериментальної та контрольної групи.

Заголовок «Експериментальна база дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Наукова новизна. За умови присутності у роботі елементів наукової новизни у теоретичному обґрунтуванні або методичному інструментарії необхідно у вигляді короткої анотації викласти нові наукові положення, вказуючи на відмінність цих положень від відомих раніше.

При формулюванні наукової новизни важливо враховувати три головні умови:

1) розкриття результату, тобто у науковій роботі необхідно вказати, який тип нового знання здобув дослідник (вироблення концепції, методики, класифікації, закономірностей тощо);

2) визначення рівня новизни отриманого результату, його місце серед відомих наукових фактів;

3) оцінка нових результатів, чіткий і розгорнутий їх виклад.

Загальноприйнято під час здійснення наукових досліджень формувати наукову новизну отриманих результатів за допомогою таких фраз:

- «вперше...»;
- «удосконалено...»;
- «набуло подальшого розвитку...».

Виконання магістерських дипломних робіт передбачає отримання наукової новизни на рівні «набуло подальшого розвитку.....».

Заголовок «Наукова новизна» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Практичне значення. Прикладне значення магістерської роботи необхідно подати як власне бачення щодо використання на практиці одержаних результатів або рекомендації щодо їх застосування, вказати ступінь готовності їх до впровадження.

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Апробація результатів дослідження. Вказується перелік наукових конференцій, семінарів, круглих столів та інших наукових зібрань, на яких оприлюднено результати дослідження. Наводиться інформація про публікації результатів наукових досліджень магістрантів у межах виконання магістерської роботи.

Для магістерської роботи обов'язковою є наявність участі у здобувача вищої освіти у наукових конференціях (опубліковані тези доповіді/наукова стаття).

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Структура роботи. Вказується перелік структурних компонентів магістерської роботи та відомості про їхній обсяг (кількість сторінок: загальний обсяг – з урахуванням списку літератури і додатків; обсяг основного змісту – без урахування списку літератури і додатків), ілюстрацій, таблиць, списку літературних джерел і додатків. Наприклад, «Робота складається зі вступу, двох

розділів, висновків, списку використаних джерел з 90 найменувань (з них 5 – англійською мовою), 7 додатків, 10 таблиць, 2 рисунки. Загальний обсяг роботи 93 сторінки (75 – основна частина)».

Заголовок «Структура роботи» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

2.4.Основна частина

Основна частина роботи складається з двох розділів, підрозділів (параграфів), пунктів, підпунктів. Основну частину роботи розміщують після Вступу, починаючи з нової сторінки. Кожен розділ може містити 2-3 підрозділи (параграфи). Надмірне дроблення матеріалу ускладнює його сприймання. Рекомендовано розмір розділів та підрозділів робити співмірними. Кожний розділ починається з нової сторінки. У кінці кожного розділу формуються висновки із стислим викладенням представлених у розділі наукових і практичних результатів. На положення цього розділу опирається дослідження питань, винесених у наступні розділи.

Зміст розділів основної частини повинен підпорядковуватись одній провідній ідеї та відповідати темі магістерської роботи. Матеріал повинен бути викладений із дотриманням усіх вимог, які висуваються до написання магістерських робіт: лаконічно, логічно, аргументовано; із наявністю критичного огляду, наукової полеміки; самостійності суджень. Слід пам'ятати, що положення сформовані у попередньому розділі є передумовою для висвітлення питань у наступному розділі.

Використовуючи ідеї, публікації, наукові результати та матеріали інших авторів у тексті магістерської роботи, необхідно обов'язково здійснювати посилання на публікації цих авторів.

Докази або більш детальну інформацію дослідження можна розмістити у «Додатках».

Основна частина магістерської роботи обов'язково повинна бути представлена теоретико-методологічним (перший розділ) та дослідно-

емпіричним (другий розділ) матеріалом наукового дослідження.

У розділах основної частини подають:

- огляд (аналіз) літератури з досліджуваної проблеми;
- опис результатів і аналіз власних досліджень.

У першому розділі («РОЗДІЛ 1») важливо систематизовано проаналізувати і узагальнити головні теоретичні та методологічні підходи до розв'язання досліджуваної проблеми. Для цього необхідно:

- здійснити аналітичний огляд (критичний аналіз) досліджуваної проблеми у науковій літературі (проаналізувати різні теорії та погляди; обґрунтувати теоретичні концепції, на яких будується дослідження; виокремити низку вчених/наукові школи, які займалися дослідженням у цьому напрямі; порівняти різні точки зору, опубліковані у літературі за темою дослідження; здійснити порівняльний аналіз праць вітчизняних і зарубіжних провідних фахівців з теми дослідження; виявити зарубіжний досвід вирішення проблеми; представити праці із суміжних галузей наукового знання; навести приклади дискусійних і невирішених проблем, обґрунтувати своє ставлення до них і надати альтернативні пропозиції щодо їх розв'язання);

- проаналізувати законодавче та нормативно-правове забезпечення відповідної сфери освітньої/педагогічної діяльності;

- уточнити зміст головних категорій та понять дослідження;
- представити класифікаційні ознаки предмета дослідження;
- сформулювати концептуальні підходи;
- встановити роль головних чинників впливу на досліджуване явище;
- виявити перспективні напрямки подальших досліджень.

Наукові праці з висвітлення предмета дослідження можна аналізувати та представляти шляхом: висвітлення динаміки/тенденцій розвитку проблеми, головних етапів розвитку наукових уявлень з проблеми; «історії питання» (*хронологічний принцип*); присвяченню розкриттю окремих аспектів досліджуваної тематики (*тематичний принцип*); логічного представлення у відповідності до еволюції розвитку поглядів на досліджувані проблеми, що

дозволяє повністю розкрити їхній зміст (*хронологічно-проблемний принцип*). Для написання магістерської роботи рекомендовано останній принцип.

Рекомендовано ознайомлення з літературою здійснювати у зворотному хронологічному порядку, оскільки зміст видань останніх років може представляти напрацювання попередніх наукових досліджень.

Перший розділ необхідно завершувати написанням висновків до першого розділу, в яких магістр підсумовує сутність, значення, кваліфікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження; методологічні підходи. Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

У другому розділі («РОЗДІЛ 2») (дослідно-експериментальному) подається констатувальний, формувальний та контрольний експерименти.

Для представлення констатувального експерименту необхідно:

- структурувати предмет дослідження з визначенням взаємозв'язків між структурними складовими;
- визначити можливі напрямки/шляхи удосконалення предмета дослідження;
- представити детальний опис досліджуваної групи (проте, відповідно до принципу конфіденційності, недопустимо називати прізвища досліджуваних осіб та подавати будь-яку іншу інформацію, яка сприяє ідентифікації);
- представити детальний опис методів/методики діагностики досліджуваного явища (процесу) та аргументувати вибір;
- охарактеризувати предмет дослідження за допомогою системи кількісних і якісних показників;
- проаналізувати критерії, показники і компоненти визначення рівня сформованості предмета у досліджуваних;
- встановити особливості впливу на явище (процес) супровідних аспектів.

Подання результатів констатувального експерименту як фактичної інформації рекомендовано у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків.

Формувальний та контрольний етапи експерименту є подальшими підрозділами другого розділу магістерської роботи. Це вносить корективи у

структуру другого розділу та логіку викладу матеріалів наукової роботи. Відповідно, методика проведення педагогічного експерименту, опрацювання отриманих результатів, узагальнення щодо гіпотези та формування відповідних рекомендацій вимагає опрацювання додаткової навчально-методичної літератури з методології педагогічного дослідження та консультацій наукового керівника.

Формувальний експеримент включає активну зміну структури і функції об'єкта дослідження у відповідності із гіпотезою, що вивчається, формування нових зв'язків і відносин між елементами системи, що вивчається. Дослідник, у відповідності з висунутою гіпотезою, навмисно створює певні умови, які мають сприяти формуванню нових властивостей і якостей об'єкта. Формувальний педагогічний експеримент, як правило, спрямований на вивчення педагогічних явищ у динаміці. Формувальний експеримент організовується для визначення умов, методів, форм, змісту освітніх феноменів. Формувальний експеримент пов'язаний із введенням в освітній процес запланованих новацій. Їх зміст залежить від мети експерименту, предмета дослідження, характеру процесів, що вивчаються, ступенем готовності бази експерименту до їх сприйняття. Сутність формувального експерименту полягає в тому, що дослідник впроваджує в експериментальній групі заздалегідь розроблені заходи, які, на його думку, мають покращити стан вирішення проблеми. Після завершення запланованих заходів, використовуючи методики, розроблені в констатувальному експерименті, вимірюється рівень розвиненості тих якостей, знань, умінь, навичок, які було виміряні на етапі констатуючого експерименту. Отримані результати після проведення формувального експерименту порівнюються з аналогічно отриманими у процесі проведення констатувального експерименту. На підставі цього порівняння робиться висновок щодо ефективності запропонованих заходів, методів, умов. Цей етап представляється як контрольний експеримент.

Рекомендовано матеріали, що не дуже важливі для представлення результатів дослідження, виносити у Додатки.

Другий розділ необхідно завершувати написанням висновків до другого розділу, в яких магістр представляє аналіз результатів проведеного педагогічного експерименту та висуває практичні/методичні рекомендації щодо вдосконалення досліджуваного явища (процесу). Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

2.5.Висновки

Завершуючи зміст основного тексту магістерської роботи, подають висновки, у яких висвітлюють найважливіші наукові та практичні результати магістерської роботи. Вони повинні містити стислий виклад актуальності теми, аналітичну оцінку, пропозиції магістра тощо. Висновки повинні чітко відповідати меті та завданням магістерської роботи.

У висновках вказуються узагальнені судження щодо проведеного дослідження, визначеного змісту провідних категорій, зафіксованих тенденцій, наукові проблеми, для розв'язання яких бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою магістерської роботи. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їхнього застосування.

У тексті висновків не допускаються: 1) посилання на інших авторів, їх цитування; 2) наведення загальновідомих істин; 3) розмірковування про питання, які не досліджувалися у попередніх розділах; 4) дослівні повтори тексту розділів (висновків до розділів).

Рекомендується нумерація висновків для їх чіткого розмежування та зручності перевірки їхньої відповідності завданням магістерської роботи. Рекомендовано розпочинати кожен із висновків з дієслів доконаного виду (наприклад: «проаналізовано ...», «встановлено ...», «виявлено ...», «доведено ...», «показано ...», «досліджено ...», «розроблено ...», «отримано ...», «запропоновано ...», «рекомендовано ...» тощо).

Рекомендований обсяг висновків – 3–4 сторінки.

2.6.Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних у науковому дослідженні джерел, який подається після висновків.

У магістерській роботі список використаних джерел має містити 50-80 джерел інформації, з них не менше 5 іноземних, проаналізованих у процесі дослідження.

Бібліографічний список магістерської роботи є показником фундаментальності проведеного дослідження. До його переліку відносять вітчизняну та зарубіжну: загальнонаукову літературу, спеціальну наукову літературу, законодавчі та нормативно-правові матеріали, матеріали статистики, періодичну літературу, навчально-методичну літературу, архівні документи, Інтернет джерела.

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року.

Загальні вимоги до списку використаних джерел магістерської роботи:

- 1) кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;
- 2) список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;
- 3) до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- 4) у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- 5) у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклад оформлення списку використаних джерел подано у Додатку 3.

2.7. Додатки

У магістерській роботі додатки оформляються після списку використаної літератури. До додатків можна вносити довідкові та допоміжні матеріали, які безпосередньо стосуються теми, але через свій великий обсяг переобтяжують її основну частину. Зокрема: анкети; схеми; таблиці; витяги з нормативних документів; інструкції, опис методики реалізації програм; текст розроблених освітніх програм; інструментарій дослідження; ілюстрації допоміжного характеру тощо.

У тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки. Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток_», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б». Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію (наприклад: Таблиця Б. 1; Рис. Б. 2).

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

3.1. Правила оформлення магістерської роботи

Оформлення магістерської роботи повинно відповідати вимогам, які висувають до рукописів наукових праць, коли готують їх до друку.

Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи:

- 1) Друк тексту на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4.
- 2) Набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з використанням текстового редактора Word. При цьому рекомендується використовувати шрифти типу Times New Roman; кегль – 14; масштаб – 100%; інтервал – 1,5.
- 3) Набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з дотриманням полів: ліве – 30 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє – 20 мм;
- 4) На сторінці – 28–30 рядків по 65–72 знаків у кожному (враховуючи пробіли між словами);
- 5) Відстань між рядками – півтора інтервали, підрядкові посилання і примітки – один інтервал.
- 6) Назви розділів і параграфів відокремлюють від тексту двома-трьома інтервалами.
- 7) Абзац дорівнює п'яти знакам (задається 1,25 см).
- 8) Текст іноземною мовою повністю набирають за допомогою спеціальних шрифтів.
- 9) Сторінки нумерують за єдиною системою від першої до останньої без пропусків і повторів (включно з ілюстраціями й додатками). Першою сторінкою є титульна, на ній цифру “1” не ставлять. Після титульної сторінки йде окрема сторінка зі змістом роботи. На ній також не проставляють порядкового номера. У змісті обов'язково вказують початкові сторінки кожної структурної частини. Нумерацію сторінок проставляють у правому верхньому кутку сторінки.

10) Кожну наступну структурну частину магістерської роботи слід починати з нової сторінки, вказуючи заголовок відповідно до змісту. Заголовки доцільно друкувати великими літерами симетрично до тексту без крапки вкінці (**ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**).

11) У випадку виокремлення в роботі розділів і параграфів кожний наступний параграф продовжують з абзацу на тій же сторінці. Але кожний параграф обов'язково повинен мати назву (заголовок), вказану у змісті. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Переноси слів у заголовках будь-якого рівня не допускаються.

12) Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "1.3." У тому ж рядку пишеться малими літерами заголовок підрозділу. Підпункти нумерують у межах кожного пункту, за такими ж правилами, як пункти.

13) Комплектація магістерської роботи повинна дотримуватись наступного порядку:

1. Титульний лист
2. Зміст
3. Перелік умовних позначень (при необхідності)
4. Вступ
5. Основна частина, поділена на 2 розділи та підрозділи, а також висновки до кожного розділу
6. Висновки
7. Список використаних джерел
8. Додатки

Інші обов'язкові складові магістерської роботи – 1) відгук наукового керівника; 2) дві рецензії на магістерську роботу; довідка про академічну доброчесність – подаються в окремих файлах і розміщуються перед титульним аркушем переплетеної роботи;

14) Титульний лист повинен містити:

- назву міністерства, закладу вищої освіти, факультету, кафедри, де виконано магістерську роботу;
- прізвище, ім'я, по батькові магістра;
- повну тему роботи;
- слова: Магістерська робота;
- галузь знань та спеціальність;
- відомості про наукового керівника;
- місто і рік виконання.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у Додатку Е.

15) Друк повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

16) Після друку текст роботи повинен бути ретельно перевірений автором на точність числових і фактичних даних,

17) Дозволено використання кольору у друці малюнків, діаграм.

18) Підготовлений текст брошурують (довільним способом) і оправляють у тверду палітурку;

19) Електронна версія магістерської роботи перекидається на компакт-диск і долучається до роботи.

3.2.Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

За необхідності до структури магістерської роботи долучають перелік умовних позначень як окремий реєстр. Це зумовлено вживанням специфічної термінології, символів, одиниць, маловідомих скорочень. Проте, якщо такі скорочення в магістерській роботі повторюються не більше трьох разів, тоді їх у перелік не вносять, а розшифрування подають у тексті під час першого згадування.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

3.3.Ілюстрації, таблиці

Основними структурними елементами магістерської роботи є ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми), таблиці, примітки, виноски, формули, посилання тощо.

Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати у магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Якщо ілюстрації створені не автором магістерської роботи, необхідно при їх поданні дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права – робити посилання.

Ілюстрації позначають словом «Рис. 1.1», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номеру ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад, 1.5. – п'ятий рисунок першого розділу).

На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.5». У повторних посиланнях на таблиці вказувати скорочене слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.5».

Рекомендовано цифровий матеріал оформляти у вигляді таблиць.

Таблицю необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках (наприклад, табл. 2.3).

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера

таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, таблиця 2.3 – третя таблиця другого розділу).

Напис «Таблиця» та її номер розміщують у правому верхньому куті, над заголовком таблиці. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і поміщають над таблицею.

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Одиниці виміру мають наводитися у відповідності до стандартів. Кількісні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її шапку (або) бокову частину.

При поділі таблиці на частини можна шапку або бокові частини замінити відповідно номерами граф або рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця_» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці___» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком.

У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять.

Під таблицями слід обов'язково вказати джерело інформації.

3.4.Посилання й цитування

Під час написання магістерської роботи необхідно посилатися на джерела, матеріали, результати яких наводяться в роботі.

Посилання в тексті наукової роботи на джерела слід позначати порядковим номером за “Списком використаних джерел”, виділеним разом із вказаними сторінками двома квадратними дужками (наприклад, [10, с. 25]).

Посилання на джерело може бути прямим і непрямим. При прямому посиланні подають частину авторського тексту в оригіналі з посиланням на

автора, виділяючи текст лапками. При непрямому посиланні подають у роботі частину авторського тексту у власній інтерпретації, але теж з посиланням на джерело. При посиланні на мережеві видання спочатку зазначається назва джерела за описаними вище правилами, а потім вказується лінк.

На таблиці та ілюстрації в тексті посилання – (див. табл. 1.1) або (див. рис. 2.5).

Загальні вимоги до цитування:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;

2) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками;

3) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

3.5.Список використаних джерел

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року (див. табл. 3.1).

Загальні вимоги до списку використаних джерел:

1) кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;

2) список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;

3) до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр

посилається (цитує) при написанні роботи;

4) у списку літератури повинні переважати новітні видання;

5) у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклади оформлення списку використаних джерел наведено у табл.

3.1.

Таблиця 3.1

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика	Приклад оформлення джерела
1	2
Електронні ресурси	1. Химинець В.В. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору в регіоні. URL: http://zakinppo.org.ua/institut/navchalnometodichna-robota/1909-innovacijnist-vazhliva-skladova- (дата звернення: 16.02.2019).
Книги: Один автор	1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: Підручник для педагогів. Київ: Школяр, 1999. 385 с. 2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
Два автори	1. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
Три автори	1. Цюра С.Б., Біляковська О.О., Мицишин І.Я. Дидактика вищої школи: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
Чотири і більше авторів	1. Вища школа України і Болонський процес: навч. посібник. За ред. В.Г. Кременя. Авт. кол.: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
Без автора	1. Культура і спільнота у становленні педагога. Монографія. За ред. К.М. Кларка і Т.С. Кошманової. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 382 с.
Багатотомник	1. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибр. тв.: у 5 т. Т. 4. Київ: Рад. шк., 1977. 640 с. С. 393–628.

1	2
Матеріали Конференцій, з'їздів	1. Смірнова О.Д. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного керівника навчального закладу. <i>Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації</i> : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 вересня 2015 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. 290 с. С. 232–234.
Словники	1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. 2. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa: Żak, 2007. 490 s.
Законодавчі та нормативні документи	1. Закон України “Про вищу освіту”. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 18.09.2017). 2. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19 (дата звернення: 4.09.2019).
Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області. Каталог-довідник. Авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с. 2. Університетська книга: осінь, 2003. Каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11с.
Дисертації	1. Чайка В.М. Теорія і технологія підготовки майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2006. 544 с.
Автореферати дисертацій	1. Сніговська О.В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2014. 25 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	1. Квас О.В. Ідеї дитиноцентризму в освітньому просторі у другій половині XIX на початку XX ст. <i>Молодь і ринок</i> . №8 (103), серпень 2013. С.13–18. 2. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. <i>European Scientific Journal</i> . 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88. URL: http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/3906/3697

3.6.Додатки

В тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки, які вказують у порядку появи посилань на них у тексті роботи.

Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток___», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно

великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, І, Є, І, Ї, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б».

Загальна назва до елемента магістерської роботи «ДОДАТКИ» вказується перед «Додатком А» на одній сторінці із відокремленням у два-три рядки.

Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію. Їх слід нумерувати в межах кожного додатку (наприклад, рисунок А.3 – третій рисунок додатку А, таблиця В.2 – друга таблиця додатку В).

4. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

4.1.Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи

Попередній захист магістерської роботи відбувається за рішенням випускової кафедри не пізніше ніж за 5 тижнів до дати захисту перед ЕК.

Метою проведення попереднього захисту є перевірка на відповідність рівня магістерської роботи встановленим вимогам та готовність магістра презентувати доповідь і відповідати на запитання.

Процедура попереднього захисту схожа до прилюдного захисту магістерської роботи. Спочатку магістр презентує доповідь з обов'язковим використанням ілюстративних матеріалів, по закінченні усі присутні (члени кафедральної комісії, члени кафедри, магістри) можуть задати запитання щодо змісту магістерського дослідження, резюмує науковий керівник, надаючи загальну оцінку якості та ступеня завершеності виконання роботи і оголошує про допуск (недопуск) магістерської роботи до захисту перед ЕК.

Магістр подає на попередній захист роботу в завершеному, але не зшитому вигляді. Члени кафедральної комісії оцінюють роботу за зовнішніми ознаками щодо оформлення тексту відповідно встановленим вимогам. При виявленні несуттєвих недоліків магістру надається певний термін для їх усунення. У разі невідповідності роботи встановленим вимогам, комісія складає й подає на кафедру висновок про недопущення її до захисту.

Після попереднього захисту за умови відсутності зауваг магістерська робота зшивається і подається на кафедру у друкованому та електронному вигляді не пізніше за 1 місяць до публічного захисту.

4.2.Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу

Після попереднього захисту завершена магістерська робота подається (реєструється) магістром на кафедру. Після цього науковий керівник складає письмовий відгук на роботу і передає на рецензію двом рецензентам.

Бланки «Відгук керівника магістерської роботи» та «Рецензія на магістерську роботу» представлені у Додатку К та Додатку Л.

Висновок наукового керівника завершується записом “*Рекомендується до захисту*”, а в разі негативної оцінки – “*До захисту не рекомендується*”. У випадку *негативного висновку* керівника це питання виноситься на розгляд на засіданні випускової кафедри за участю магістра та наукового керівника.

Рецензентами магістерської роботи можуть бути викладачі вищого навчального закладу, в якому виконується дослідження, та висококваліфіковані фахівці з науковим ступенем та вченим званням із числа інших закладів освіти.

Рецензію підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, посаду. Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту. Рецензію на магістерську роботу необхідно подати на кафедру не пізніше, ніж за 10 днів до захисту. Письмова рецензія надається здобувачеві вищої освіти для ознайомлення з міркуваннями рецензента не пізніше, ніж за 5 днів до захисту.

4.3. Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності

Відповідно до законодавчих та нормативно-правових положень (Закон України «Про вищу освіту» (ст. 16 п.7 «Забезпечення якості вищої освіти», ст. 69 п.6 «Права інтелектуальної власності та її захист»), «Про авторське право і суміжні права»; Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ» та інших нормативно-правових актів) текст магістерської роботи повинен пройти процедуру перевірки на наявність академічного плагіату.

Дотримання академічної доброчесності магістром під час виконання магістерського дослідження, зобов'язує його уникнення «академічного плагіату», «самоплагіату», «фабрикації» та «фальсифікації».

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових

(творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.

Академічним плагіатом є:

- відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

- відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

- відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

- відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація;

- відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

Самоплагіатом є:

- дуплікація публікацій – публікація однієї і тієї самої наукової роботи (цілком або з несуттєвими змінами) в декількох виданнях без відповідного посилання, а також повторна публікація (цілком або з несуттєвими змінами) раніше оприлюднених статей, монографій, інших наукових робіт як нових наукових робіт;

- дуплікація наукових результатів – публікація повністю чи частково одних і тих самих наукових результатів у різних статтях, монографіях, інших наукових працях як нових результатів, які публікуються вперше;

- повторне подання здобувачами вищої освіти письмових робіт, які вже подавалися як звітність із інших дисциплін, без дозволу викладача;

- агрегування чи доповнення даних – суміщення раніше опублікованих і нових даних без їх поділу з відповідними посиланнями на попередню публікацію;

- повторний аналіз раніше опублікованих даних без посилання на попередню публікацію цих даних та раніше виконаного їх аналізу.

Фабрикацією є:

- наведення у письмових роботах, наукових роботах вигаданих чи неперевірених даних, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо;

- посилання на вигадані джерела інформації або навмисне посилання не на справжнє джерело;

- приписування іншим особам текстів, думок чи ідей, яких вони не висловлювали чи не публікували.

Фальсифікацією є:

- необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань (таке, що не базується на повторних чи додаткових дослідженнях, вимірюваннях або розрахунках, виправленні виявлених помилок тощо);

- наведення у письмових роботах, наукових роботах свідомо змінених літературних відомостей та даних, отриманих із інших джерел, зокрема статистичних даних, результатів експериментів, розрахунків чи емпіричних досліджень, фотографій, аудіо- та відеоматеріалів тощо без належного обґрунтування причин і зазначення методики їх корегування;

- наведення неповної або викривленої інформації про апробацію результатів

досліджень та розробок.

Процедура перевірки магістерської роботи на наявність академічного плагіату передбачає:

- 1) подачу на кафедру магістром електронного варіанту роботи;
- 2) перевірку тексту роботи уповноваженою особою від деканату факультету по роботі із програмним забезпеченням для боротьби із академічним плагіатом;
- 3) формування довідки про відсоток наявності академічного плагіату в роботі;
- 4) у випадку встановлення факту наявності ознак збігів /ідентичності/схожості у кваліфікаційній роботі: менше 25% – здобувач допускається до захисту; від 25% до 50% – кваліфікаційна робота може бути доопрацьована автором у тижневий термін; більше 50% – здобувач не допускається до захисту і за порушення академічної доброчесності підлягає відрахуванню з університету з правом поновлення на атестацію в наступному навчальному році для повторного захисту кваліфікаційної роботи без зміни наукового керівника;
- 5) довідку про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі долучається до структури магістерської роботи як обов'язковий документ про допуск роботи до публічного захисту.

4.4. Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження

Процедура попереднього (кафедрального) та прилюдного захисту вимагає від магістра вміння представляти дослідження через виголошення доповіді та презентації виступу.

Тривалість доповіді не повинна перевищувати 10 хвилин.

Рекомендовані структурні компоненти доповіді:

- 1) актуальність дослідження та аргументація щодо обрання даної теми;
- 2) об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;
- 3) методи дослідження;
- 4) наукова новизна та практичне значення;

- 5) структура магістерської роботи;
- 6) апробація результатів дослідження;
- 7) зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- 8) висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

Рекомендовано доповідь розпочинати словами: «Шановний пане голово, шановні члени екзаменаційної комісії, шановні присутні! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту магістерської роботи, виконаної на тему _____». Після завершення доповіді: «Доповідь закінчена. Дякую за увагу».

Виголошена магістром доповідь повинна бути підсилена презентацією виступу. Її підготовка у програмі Microsoft Power Point повинна висвітлювати візуально усі положення доповіді.

Загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 15.

Вимоги до оформлення:

- 1) тло слайдів єдине для усієї презентації;
- 2) кольори діаграм, схем, малюнків повинно бути яскравіше за тло;
- 3) не використовувати ефекти анімації;
- 4) не використовувати складних шрифтів;
- 5) в одному слайді повинно бути не більше 15 рядків тексту;

Структура презентації:

- 1) титульний слайд (назва теми роботи, прізвище та ініціали магістра і наукового керівника);
- 2) актуальність дослідження; об'єкт, предмет;
- 3) мета дослідження; завдання дослідження;
- 4) методи дослідження;
- 5) наукова новизна та практичне значення;
- 6) зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- 7) висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

4.5. Захист магістерської роботи

Допуск магістерської роботи до захисту забезпечує:

- 1) виконання магістром усіх вимог навчального плану;
- 2) складання іспитів;
- 3) позитивний відгук наукового керівника;
- 4) рецензії від двох рецензентів;
- 5) довідка про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі.

Захист магістерських робіт відбувається на засіданні екзаменаційної комісії.

Засідання екзаменаційної комісії відбуваються за графіком у встановлені терміни.

Процедура захисту магістерської роботи на відкритому засіданні ЕК передбачає:

- 1) представлення магістра та поданих документів;
- 2) доповідь магістра про зміст роботи;
- 3) запитання до магістра членів ЕК та присутніх;
- 4) відповіді магістра на запитання;
- 5) виступ керівника або представлення його відгуку;
- 6) представлення рецензії на роботу;
- 7) відповіді магістра щодо зауважень, які зазначені у відгуку наукового керівника та рецензентів;
- 8) обговорення магістерської роботи членами ЕК з урахуванням захисту;
- 9) рішення комісії про оцінку роботи. Рішення ухвалюють відкритим голосуванням більшістю голосів при обов'язковій присутності голови ЕК. За рівної кількості голосів голова користується правом вирішального голосу;
- 10) оголошення рішення ЕК. Магістерську роботу оцінюють за 100-бальною шкалою й оголошують оцінку роботи у день захисту після оформлення протоколу засідання ЕК.

4.6. Оцінювання магістерської роботи

Магістерська робота оцінюється диференційовано за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), стобальною

системою та міжнародною системою ECTS з урахуванням якості виступу і відповідей на питання, відгуку наукового керівника та зовнішньої рецензії.

Складові загальної оцінки магістерської роботи:

- 1) оцінка за змістовну частину дослідження (0–70 балів) – визначається науковим керівником та відображається у письмовому відгуку наукового керівника на магістерську роботу;
- 2) оцінка за наявність публікацій результатів дослідження (0–15 балів) – визначається за наявністю публікацій.
- 3) оцінка за рівень захисту результатів дослідження (0–15 балів) – визначається екзаменаційною комісією за результатами усного публічного захисту магістерської роботи.

Критерії оцінювання змістової частини магістерської роботи:

- 1) відповідність змісту роботи темі;
- 2) обґрунтованість актуальності теми дослідження;
- 3) логічність структури роботи,
- 4) чіткість визначення об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження;
- 5) ступінь розкриття теми;
- 6) використання емпіричних методів та методик дослідження;
- 7) рівень (якість, системність, ґрунтовність і глибина) аналізу літературних джерел;
- 8) ступінь самостійності проведення дослідження;
- 9) правильність представлення емпіричних результатів і якість інтерпретації (методологічна грамотність);
- 10) рівень одержаних результатів: новизна, практична цінність висновків і пропозицій (рекомендацій);
- 11) якість оформлення роботи (стиль, логічність, грамотність та послідовність викладу думок; грамотність цитування), дотримання регламенту виконання;
- 12) правильність оформлення списку літературних джерел та додатків.

Критерії оцінювання захисту результатів дослідження:

- 1) змістовність доповіді магістра (стислий, послідовний й чіткий виклад теоретичних та практичних результатів дослідження);
- 2) рівень відповідей на запитання членів ЕК (правильність, лаконічність, аргументованість);
- 3) висновки і зауваження наукового керівника магістерської роботи, зауваження та рекомендації рецензента;
- 4) загальний рівень підготовки здобувача вищої освіти;
- 5) володіння культурою презентації.

ДОДАТКИ

Додаток А

Тематика магістерських робіт

1. Особливості підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.
2. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
3. Селф-менеджмент як технологія професійного розвитку здобувачів вищої освіти.
4. Педагогічні умови формування професійної комунікації здобувачів вищої освіти.
5. Педагогічні умови підготовки здобувачів вищої освіти до використання ігрових технологій.
6. Педагогічні умови формування управлінської культури здобувачів вищої освіти
7. Розвиток педагогічної майстерності здобувачів вищої освіти.
8. Педагогічні умови формування естетичної культури у здобувачів вищої освіти.
9. Педагогічні умови адаптації здобувачів вищої освіти до освітнього середовища ЗВО.
10. Педагогічні умови формування самооцінки у здобувачів вищої освіти.
11. Вплив емоційного інтелекту на успішність навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.
12. Педагогічні умови професійного саморозвитку здобувачів вищої освіти.
13. Підготовка здобувачів вищої освіти до впровадження інноваційних технологій в освітній процес закладів загальної середньої освіти.
14. Формування навчально-пізнавальної компетентності здобувачів вищої освіти.
15. Формування готовності здобувачів вищої освіти до використання розвивальних ігор в освітньому середовищі.
16. Саморозвиток здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.
17. Підготовка майбутніх учителів до класного керівництва.
18. Формування моральної культури у здобувачів вищої освіти.
19. Підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діагностики навчальних досягнень учнів.
20. Організація неформальної освіти здобувачів вищої освіти.
21. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань естетичного виховання учнів.
22. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань морального виховання учнів.
23. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань трудового виховання учнів.
24. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань фізичного виховання учнів.
25. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань екологічного виховання учнів.
26. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань правового виховання учнів.

27. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації завдань інтелектуального виховання учнів.
28. Педагогічні умови підготовки здобувачів вищої освіти до використання мультимедійних технологій.
29. Формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти у процесі фахової підготовки
30. Педагогічні умови формуванням пізнавальної самостійності здобувачів вищої освіти.
31. Технологія формування колективу здобувачів вищої освіти.
32. Нові технології навчання та виховання у ЗВО України.
33. Проблема полікультурного виховання здобувачів вищої освіти.
34. Технологія полікультурного виховання здобувачів вищої освіти.
35. Використання ідей гуманно-особистісної технології у ЗВО.
36. Інтерактивні технології навчання у ЗВО України.
37. Підготовка майбутніх учителів до реалізації принципу дитино центризму.
38. Формування самоконтролю здобувач вищої освіти у ЗВО України.
39. Підготовка здобувачів вищої освіти до організації проєктної діяльності.
40. Підготовка майбутніх учителів до реалізації принципу міцності засвоєння знань, умінь і навичок.
41. Підготовка майбутніх педагогів до впровадження ігрових технологій у загальноосвітній школі.
42. Розвиток критичного мислення у здобувачів вищої освіти.
43. Сучасні освітні технології роботи з обдарованими здобувачами вищої освіти.
44. Нові інформаційні технології як засіб підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.
45. Підготовка майбутніх учителів до роботи з обдарованими дітьми.
46. Педагогічні умови ефективної організації поза аудиторної роботи зі здобувачами вищої освіти.
47. Застосування інформаційно-комунікативних технологій для підвищення пізнавальної активності здобувачів вищої освіти.
48. Етапи професійного становлення та розвитку здобувачів вищої освіти.
49. Професійні комунікативні якості викладача вищої школи.
50. Дослідження компонентів професійної компетентності викладача вищої школи.
51. Порівняльний аналіз структури професійної діяльності вчителя середньої школи та викладача вищої школи.
52. Дослідження перспектив розвитку професійної діяльності викладача вищої школи.
53. Дослідження індивідуального стилю професійної діяльності викладача вищої школи.
54. Педагогічна майстерність викладача ЗВО та шляхи її формування.
55. Педагогічні умови професійної адаптації викладача вищої школи.
56. Основні напрями профілактики професійних деформацій викладача вищої школи.
57. Дослідження синдрому "професійного вигорання" викладача вищої школи.

58. Становлення вищої педагогічної освіти в Україні.
59. Сучасні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти (назва країни).
60. Реалізація виховної та розвиваючої функцій у процесі навчання здобувачів вищої освіти.
61. Шляхи підвищення інтересу здобувачів вищої освіти до навчання на практичних заняттях.
62. Розвиток творчого потенціалу особистості здобувачів вищої освіти в процесі навчальної діяльності.
63. Інноваційні форми організації вищої освіти.
64. Способи оптимізації кредитно-модульної системи навчання в Україні.
65. Проблеми діагностики навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.
66. Оптимізація системи тестування у вищій школі України.
67. Шляхи розвитку вищої освіти України – учасниці Болонського процесу.
68. Оптимізація методів навчання в сучасній вищій школі.
69. Дослідження нетрадиційних форм організації, методів навчання у вищій школі.
70. Дослідження мотивації навчання здобувачів вищої освіти.
71. Дидактичний аналіз труднощів першокурсників у навчальній діяльності ЗВО.
72. Шляхи оптимізації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
73. Шляхи розвитку науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти.
74. Дослідження рівня вихованості здобувачів вищої освіти.
75. Дослідження ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти.
76. Самооцінка здобувачів вищої освіти як фактор соціальної адаптації особистості.
77. Формування позитивного психологічного клімату в академічній групі як умова успішного навчання і виховання здобувачів вищої освіти.
78. Шляхи підвищення ефективності виховного процесу в сучасній вищій школі.
79. Історія становлення інституту кураторства у вищій школі України.
80. Розвиток інтелектуальної культури здобувачів вищої освіти.
81. Система позааудиторної виховної роботи сучасної вищої школи.
82. Порівняльний аналіз організації самоврядування здобувачів вищої освіти у сучасній вищій школі в Україні та за кордоном.
83. Шляхи оптимізації управління навчально-виховним процесом у ЗВО.
84. Критерії оцінки ефективності роботи сучасного вищого навчального закладу.
85. Шляхи підвищення соціальної відповідальності вищої освіти в Україні.
86. Плагіат як соціально-педагогічна проблема вищої освіти в Україні.
87. Тенденції розвитку сучасної системи вищої освіти в Україні.
88. Педагогічна освіта в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.
89. Динаміка ціннісних орієнтацій здобувачів вищої освіти в умовах сучасного суспільства.
90. Педагогічна освіта дорослих в інформаційному суспільстві.

Додаток Б

Зразок заяви для затвердження теми та керівника магістерського дослідження

Завідувачу кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (наук. ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Здобувача бакалаврського/магістерського рівня вищої освіти, спеціальності, ОПП

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи

_____ та
наукового керівника _____.

“ _____ ” _____ 20 _____ р.

_____ (підпис)

Додаток В
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність _____

Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри

_____ року
« ____ » _____

ЗАВДАННЯ

кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ректора ДДПУ від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

2. Строк подання роботи здобувачем вищої освіти _____

3. Вихідні дані роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Додаток Д
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність _____

Освітньо-професійна програма _____

ПЛАН-ГРАФІК
виконання кваліфікаційної роботи

Тема кваліфікаційної роботи: _____

Здобувач _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

№№ з/п	Розділи, підрозділи та їх зміст	Термін виконання	Відмітка наукового керівника про виконання

Підпис здобувача _____

Підпис наукового керівника _____

Додаток Е
Зразок титульної сторінки магістерської роботи

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____

Кафедра _____

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ
ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Бакалаврська / Магістерська робота

галузь знань _____

спеціальність _____

освітня програма _____

Науковий керівник

(ПІП науковий ступінь, вчене звання)

Слов'янськ – 20__

Додаток Ж

Зразок структури магістерської роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. НАЗВА	
1.1. Назва.....	
1.2. Назва.....	
1.3. Назва.....	
Висновки до першого розділу	
РОЗДІЛ 2. НАЗВА	
2.1. Назва.....	
2.2. Назва.....	
2.3. Назва.....	
Висновки до другого розділу	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Додаток 3

Зразок оформлення бібліографічного опису

Таблиця 3.1

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика	Приклад оформлення джерела
1	2
Електронні ресурси	1. Химинець В.В. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору в регіоні. URL: http://zakinppo.org.ua/institut/navchalnometodichna-robota/1909-innovacijnist-vazhliva-skladova (дата звернення: 16.02.2019).
Книги: Один автор	1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: Підручник для педагогів. Київ: Школяр, 1999. 385 с. 2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
Два автори	1. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
Три автори	1. Цюра С.Б., Біляковська О.О., Мишишин І.Я. Дидактика вищої школи: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360 с.
Чотири і більше авторів	1. Вища школа України і Болонський процес: навч. посібник. За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
Без автора	1. Культура і спільнота у становленні педагога. Монографія. За ред. К.М. Кларка і Т.С. Кошманової. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 382 с.
Багатотомник	1. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибр. тв.: у 5 т. Т. 4. Київ: Рад. шк., 1977. 640 с. С. 393–628.
Матеріали Конференцій, з'їздів	1. Смірнова О.Д. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного керівника навчального закладу. <i>Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації</i> : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 вересня 2015 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. 290 с. С. 232–234.
Словники	1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. 2. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa: Żak, 2007. 490 s.
Законодавчі та нормативні документи	1. Закон України “Про вищу освіту”. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 18.09.2017). 2. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19 (дата звернення: 4.09.2019).

1	2
Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області. Каталог-довідник. Авт.-упоряд. М. Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с. 2. Університетська книга: осінь, 2003. Каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11с.
Дисертації	1. Чайка В.М. Теорія і технологія підготовки майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2006. 544 с.
Автореферати дисертацій	1. Сніговська О. В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2014. 25 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	1. Квас О.В. Ідеї дитиноцентризму в освітньому просторі у другій половині XIX на початку XX ст. <i>Молодь і ринок</i> . №8 (103), серпень 2013. С.13–18. 2. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. <i>European Scientific Journal</i> . 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88. URL: http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/3906/3697

Додаток К
Відгук на кваліфікаційну роботу

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (спеціальність, освітня програма)

Назва теми кваліфікаційної роботи: _____

Науковий керівник _____
(вчений ступінь, вчене звання)

Відгук керівника повинен бути тільки індивідуальним. Він складається у вільній формі з обов'язковим висвітленням таких основних питань:

- відповідність змісту кваліфікаційної роботи;
- обсяг розкриття теми;
- особистий внесок автора роботи в розробку теми. Ступінь його самостійності, ініціативність, уміння проводити дослідження, узагальнювати дані практики, наукової літератури та робити правильні висновки;
- ступінь використання в роботі сучасних методів дослідження, аналітичних прийомів, засобів сучасної обчислювальної техніки;
- питання, які особливо виокремлюють кваліфікаційну роботу; недоліки роботи;
- рекомендації, побажання;
- можливість практичного використання роботи або її окремих частин у практиці;
- інші питання;
- висновки (визначається рівень підготовленості здобувача, формулюється оцінка кваліфікаційної роботи, висловлюється думка про можливість допуску до захисту).

Науковий керівник:

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

« ___ » _____ 200__ р.

З відгуком ознайомлений:

_____ (підпис здобувача)

« ___ » _____ 20__ р.

Додаток Л

Рецензія на кваліфікаційну роботу

Здобувача _____
(прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність, освітня програма)

Тема кваліфікаційної роботи: _____

Зміст рецензії

Рецензія повинна вміщувати:

- висновок про відповідність роботи завданням, сформульованими в плані-графіку;
- оцінку якості виконання кожного розділу роботи;
- оцінку ступеня розробки нових питань, оригінальності рішень (пропозицій), теоретичної та практичної важливості роботи.

У рецензії необхідно відбити позитивні напрацювання та недоліки роботи.

Рецензія пишеться у вільній формі з обов'язковим висвітленням таких питань:

- актуальність і новизна теми;
- ступінь вирішення окреслених здобувачем завдань;
- обсяг, логічна стрункість і грамотність викладання питань теми;
- ступінь науковості (методи дослідження, постановка проблем, аналіз наукових думок, обґрунтованість й аргументованість висновків і пропозицій, їх важливість тощо);
- рівень самостійної роботи автора в розкритті питань теми;
- обсяг, достатність і достовірність практичних матеріалів, уміння аналізувати й узагальнювати практичні доробки;
- повнота використання нормативних актів і літературних джерел;
- помилки, неточності, суперечні положення, зауваження з окремих питань загалом у роботі (із зазначенням сторінок);
- правильність оформлення роботи;
- інші питання на розсуд рецензента;
- висновок про відповідність роботи наданим вимогам.

РЕЦЕНЗЕНТ _____
(прізвище, ім'я, по батькові вчений ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

« ___ » _____ 200__ р. _____

Запис інспектора відділу кадрів установі де працює рецензент, який засвідчує підпис рецензента, завірений печаткою.

З рецензією ознайомлений: _____
(підпис здобувача)

« ___ » _____ 200__ р.